

V Bruseli 2. júna 2021
(OR. en)

9440/21

HYBRID 31
DISINFO 14
AG 47
FREMP 159
PE 59
AUDIO 59
DIGIT 66
SOC 375

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Komu: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2021) 262 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV
Usmernenie Európskej komisie k posilneniu Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2021) 262 final.

Príloha: COM(2021) 262 final

V Bruseli 26. 5. 2021
COM(2021) 262 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Usmernenie Európskej komisie k posilneniu Kódexu postupov proti šíreniu
dezinformácií**

1. ÚVOD

Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 neúprosne ukázala hrozby a problémy, ktoré pre naše spoločnosti dezinformácie predstavujú. „Infodémia“ – rýchle šírenie nepravdivých, nepresných alebo zavádzajúcich informácií o pandémii – je veľkým rizikom pre zdravie osôb, systémy verejného zdravotníctva, účinné riadenie krízy a hospodársku a sociálnu súdržnosť. Pandémiou sa vyzdvihla úloha digitálnych technológií, ktorú zohrávajú v našom živote, keď sa stávajú čoraz viac významnými v tom, ako pracujeme, učíme sa, socializujeme sa, zabezpečujeme materiálne potreby a zúčastňujeme sa na občianskej diskusii. Zvýšila tiež dôležitosť zaistenia toho, aby bol online ekosystém bezpečným priestorom, a ukázala, že napriek doteraz vynaloženému značnému úsiliu je naliehavo potrebné zintenzívniť úsilie v boji proti dezinformáciám¹.

Prístup EÚ k boju proti dezinformáciám sa od začiatku² zakladá na ochrane slobody prejavu a iných práv a slobôd, ktoré zaručuje Charta základných práv EÚ. V súlade s týmito právami a slobodami sa stratégia EÚ namiesto kriminalizácie a zakazovania dezinformácií ako takých zameriava na to, aby online prostredie a jeho aktéri boli transparentnejší a zodpovednejší, vďaka čomu sa postupy moderovania obsahu stanú transparentnejšími, posilní sa postavenie občanov a podporí otvorená demokratická diskusia³. Na tento účel sa EÚ snaží mobilizovať všetky príslušné zainteresované strany vrátane subjektov verejného sektora, podnikov, médií, akademickej obce a občianskej spoločnosti.

Ústredným prvkom úsilia EÚ je samoregulačný Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií⁴. Signatári kódexu, ktorý je platný od októbra 2018, teraz tvoria hlavné online platformy aktívne v EÚ, a okrem iného aj hlavné obchodné združenia zastupujúce európsky reklamný priemysel. Komisia považuje kódex za podstatný úspech, prvý svojho druhu. Poskytuje inovačný nástroj zabezpečenia väčšej transparentnosti a zodpovednosti online platforiem, ako aj štruktúrovaný rámec monitorovania a zlepšovania politík týchto platforiem týkajúcich sa šírenia dezinformácií.

Posúdenie tohto kódexu postupov, ktoré vykonala Komisia v roku 2020⁵, však odhalilo významné nedostatky. Patria k nim nekonzistentné a neúplné uplatňovanie kódexu na všetkých platformách a vo všetkých členských štátoch, obmedzenia charakteristické pre samoregulačnú povahu kódexu, ako aj medzery v pokrytí záväzkov vyplývajúcich z kódexu. V posúdení sa upozornilo aj na chýbajúci vhodný mechanizmus monitorovania vrátane kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI), chýbajúce záväzky týkajúce sa prístupu k údajom platforiem na výskum o dezinformáciách a obmedzenú účasť zainteresovaných strán, najmä z reklamného priemyslu. Komisia preto v akčnom pláne pre európsku demokraciu⁶ (EDAP) oznámila, že vydá usmernenie k posilneniu kódexu ako súčasť komplexných opatrení zameraných na riešenie dezinformácií v online

¹ Spoločné oznámenie o boji proti dezinformáciám o ochorení COVID-19 – Aké sú fakty [JOIN(2020) 8 final].

² Európska komisia a vysoká predstaviteľka v akčnom pláne proti dezinformáciám [JOIN (2018) 36 FINAL] stanovili komplexnú stratégiu zameranú proti dezinformáciám v EÚ.

³ Kým podmienky online platforiem sa môžu vzťahovať aj na obsah, ktorý je škodlivý, ale nie je nezákonný, keď dezinformácie predstavujú nezákonný obsah (napr. nenávisťný prejav alebo teroristický obsah), uplatňujú sa príslušné legislatívne prostriedky nápravy.

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/code-practice-disinformation>.

⁵ SWD (2020) 180 final.

⁶ COM (2020) 790 final.

prostredí a že predstaví osobitné právne predpisy týkajúce sa transparentnosti politickej reklamy.

Na zintenzívnenie boja proti dezinformáciám sa v akte o digitálnych službách⁷ (DSA), ktorý navrhla Komisia, prostredníctvom kódexov správania stanovuje koregulačný rámec riešenia systémových rizík spojených s dezinformáciami. Okrem toho sa týmto aktom zavádzajú rozsiahle opatrenia týkajúce sa transparentnosti v súvislosti s moderovaním obsahu a reklamou a navrhujú záväznú a vynútiteľnú zákonnú povinnosť pre veľmi veľké online platformy⁸ s cieľom posúdiť a riešiť systémové riziká, ktoré majú vplyv na základné práva alebo vyplývajú z úmyselnej manipulácie so službou, ktorú poskytujú.

Toto usmernenie je založené na doterajších skúsenostiach Komisie v oblasti monitorovania a hodnotenia kódexu⁹ a na správe Komisie o voľbách v roku 2019¹⁰. Prispieva aj k reakcii Komisie na závery Európskej rady z decembra 2020¹¹. Komisia s cieľom získať podklady pre usmernenie zorganizovala diskusie viacerých zainteresovaných strán¹², ako aj seminár pre členské štáty.

V tomto usmernení sa uvádzajú názory Komisie na to, ako by mali platformy a iné príslušné zainteresované strany zintenzívniť svoje opatrenia na riešenie medzier a nedostatkov v kódexe a vytvoriť transparentnejšie, bezpečnejšie a dôveryhodnejšie online prostredie. Jednou oblasťou, v ktorej sa kódexu nepodarilo dosiahnuť dostatočný pokrok, je najmä demonetizácia dezinformácií, keď online reklamy stále naďalej podnecujú šírenie dezinformácií¹³. Online platformy a všetci ostatní hráči ekosystému online reklamy by teda mali prevziať zodpovednosť a spolupracovať na obmedzení financovania dezinformácií. Revidovaný kódex by navyše mal zvýšiť záväzky s cieľom obmedziť manipulatívne správanie, podporovať nástroje posilnenia postavenia používateľov, zvýšiť transparentnosť politickej reklamy a ďalej posilňovať postavenie výskumnej obce a komunity overovateľov faktov. V usmernení sa stanovujú základné piliere vylepšeného a spoľahlivého rámca monitorovania posilneného kódexu. Posilnený kódex by mal byť zameraný aj na dosiahnutie širšej účasti nových signatárov vrátane ďalších online platforiem aktívnych v EÚ, ako aj iných príslušných hráčov.

⁷ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o jednotnom trhu s digitálnymi službami (akt o digitálnych službách) a o zmene smernice 2000/31/ES [COM(2020) 825 final]. Odkazy na DSA v tomto dokumente treba chápať ako odkazy na znenie navrhované Komisiou.

⁸ V návrhu DSA sa veľmi veľké platformy vymedzujú v článku 25 ako online platformy, ktoré svoje služby poskytujú priemernému mesačnému počtu aktívnych príjemcov služby v Únii zodpovedajúcemu 10 % počtu obyvateľov Únie.

⁹ Posúdenie Komisie zo septembra 2020 [SWD (2020) 180 final].

¹⁰ Správa o voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2019 [SWD (2020) 113 final] https://ec.europa.eu/info/files/com_2020_252_en.pdf.

¹¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/47296/1011-12-20-euco-conclusions-en.pdf>.

¹² Zhrnutie diskusií so zainteresovanými stranami je k dispozícii na tejto adrese: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/summary-multi-stakeholder-discussions-preparation-guidance-strengthen-code-practice-disinformation>.

¹³ Dôkazy takisto ukazujú, že príjmy z online reklamy stále výrazne prispievajú k monetizácii dezinformačných webových sídiel vrátane reklamy veľkých značiek mimovoľne umiestnených vedľa dezinformačného obsahu (napr. správa Global Disinformation Index <https://disinformationindex.org/2020/03/why-is-ad-tech-giving-millions-to-eu-disinformation-sites/> a správa Avaaz https://secure.avaaz.org/campaign/en/youtube_climate_misinformation/).

Posilnenie kódexu ponúka zainteresovaným stranám včasnú príležitosť navrhnuť vhodné opatrenia, pokiaľ ide o prijatie navrhovaného DSA. Usmernenie sa predovšetkým zameriava aj na premenu existujúceho kódexu postupov na „kódex správania“, ako sa stanovuje v článku 35. Úžitok z účasti na posilnenom kódexe budú mať najmä veľmi veľké platformy¹⁴, a to vzhľadom na nové povinnosti, ktoré sa na nich budú vzťahovať podľa navrhovaného DSA, najmä pokiaľ ide o posudzovanie rizík, zmierňovanie rizík, posilnenie postavenia používateľov a transparentnosť v súvislosti s reklamou. Menšie platformy a ostatné zainteresované strany budú mať tiež prospech z toho, že prijímú príslušné záväzky podľa posilneného kódexu, keďže budú môcť ťažiť z jeho najlepších postupov a chrániť sa pred rizikami straty reputácie, ktoré predstavuje zneužívanie ich systémov na šírenie dezinformácií.

Bez toho, aby bola dotknutá konečná dohoda spoluzákonodarcov o DSA alebo o legislatívnej iniciatíve Komisie v oblasti transparentnosti politickej reklamy, posilnený kódex postupov môže slúžiť ako nástroj pre online platformy na zlepšenie ich politík a zmiernenie rizík spojených s dezinformáciami, ktoré predstavujú ich služby pre demokraciu.

Posilnenie kódexu nie je len provizórny krok. V tomto usmernení sa požaduje premena kódexu na silný, stabilný a flexibilný nástroj, vďaka ktorému sú online platformy transparentnejšie, spoľahlivejšie a zodpovednejšie.

2. MONITOROVANIE COVID-19 – VÝSLEDKY A ZÍSKANÉ POZNATKY

Okrem poznatkov získaných prostredníctvom vyhodnotenia kódexu postupov sa zozbierali nové postrehy v rámci monitorovacieho programu zavedeného v nadväznosti na spoločné oznámenie o boji proti dezinformáciám o ochorení COVID-19¹⁵, počas ktorého online platformy, ktoré sú signatármi kódexu, mesačne podávajú správy o opatreniach prijatých na boj proti dezinformáciám o ochorení COVID-19 v EÚ.

Monitorovací program nielenže poskytol podrobný prehľad opatrení prijatých na boj proti dezinformáciám o ochorení COVID-19 na základe záväzkov kódexu, ale aj podrobil kódex „stresovej skúške“.

Správy platformami ukazujú, že záväzky kódexu sa plnili prostredníctvom účinných opatrení v rôznych oblastiach, akými sú zvýšená viditeľnosť hodnoverných zdrojov ich služieb; vývoj a zavádzanie nových nástrojov a služieb s cieľom uľahčiť prístup k spoľahlivým informáciám; opatrenia na riešenie obsahu obsahujúceho nepravdivé a zavádzajúce informácie, ktoré pravdepodobne spôsobia fyzickú ujmu alebo narušia účinnosť politík v oblasti verejného zdravia; výslovný zákaz reklamy, ktorá využíva krízu alebo šíri dezinformácie o ochorení COVID-19.

Program celkovo ukázal, že kódex poskytuje pružný štruktúrovaný rámec, ktorý možno zaviesť a premietnuť do rozhodného opatrenia signatárov v boji proti dezinformáciám v krízových situáciách a ktorý dopĺňa povinnosti podľa platných regulačných rámcov. Kódex poskytol aj užitočnú štruktúru pre monitorovanie týchto opatrení v mimoriadnej

¹⁴ V zmysle článku 25 DSA navrhnutého Komisiou. Pokiaľ ide o vymedzenie, pozri poznámku pod čiarou č. 8.

¹⁵ Spoločné oznámenie o boji proti dezinformáciám o ochorení COVID-19 – Aké sú fakty [JOIN(2020) 8 final].

situácii a dynamickú zmenu zamerania podľa vývoja krízy (napr. zameranie na dezinformácie o vakcínach proti ochoreniu COVID-19).

Zároveň sa v programe monitorovania ochorenia COVID-19 poukázalo na viacero nedostatkov existujúceho rámca monitorovania stanoveného v kódexe postupov:

- *Kvalita podávania správ.* V podávaní správ existujú podstatné rozdiely v konzistencii, kvalite a úrovni podrobnosti. Chýbajúce dostatočne podrobné údaje, najmä na úrovni členských štátov, znamenali to, že z poskytovaných informácií sa často nedalo zistiť, či sa nahlásené opatrenia zavádzali vo všetkých členských štátoch alebo vo všetkých jazykoch EÚ. Okrem toho prekážkou účinnejšieho monitorovania a porovnávania medzi platformami je naďalej chýbajúci spoločný schválený vzor na podávanie správ.
- *KPI.* Kým kvalita a podrobnosť podávania správ sa časom zlepšila, poskytované údaje stále nie sú vždy adekvátne a dostatočne podrobné na meranie rozsahu, v akom sa záväzky plnia, alebo účinku prijatých opatrení.
- *Nezávislé posúdenie.* Monitorovaním ochorenia COVID-19 sa potvrdila potreba nezávislého overovania správ signatárov, najmä to, či boli oznámené politiky a opatrenia zavedené na úrovni členského štátu a vo všetkých jazykoch EÚ a či sa podávaním správ dostatočne riešia obavy na vnútroštátnej úrovni v súvislosti s dezinformáciami¹⁶.
- *Nedostatočné pokrytie overovania faktov.* Počas „infodémie“ v súvislosti s ochorením COVID-19 signatári zvýšili činnosti overovania faktov vo svojich službách, čo sa stáva dostupným aj pre používateľov aplikácií na posielanie súkromných správ. Obsah označený nezávislými overovateľmi faktov ako nepravdivý sa však zvykne na platformách obnoviť z dôvodu chýbajúceho centrálného registra overených faktov.
- *Pokračujúca monetizácia dezinformácií prostredníctvom umiestňovania reklám.* Napriek opatreniam zameraným na obmedzenie monetizácie dezinformácií príslušný výskum ukazuje, že problémy v tejto oblasti pretrvávajú¹⁷.

3. HORIZONTÁLNE OTÁZKY, KTORÉ TREBA RIEŠIŤ

3.1. Posilnené záväzky na dosiahnutie cieľov kódexu

Záväzky súčasného kódexu postupov nie sú dostatočne účinné pri poskytovaní komplexnej reakcie na fenomén šírenia dezinformácií. Na riešenie medzier a nedostatkov vrátane nových a vznikajúcich rizík sú potrebné silnejšie a špecifickejšie záväzky vo

¹⁶ Ako sa predpokladá v oznámení Komisie z júna 2020, skupina európskych regulačných orgánov pre audiovizuálne mediálne služby pomáha Komisii s programom monitorovania ochorenia COVID-19.

¹⁷ Výskum globálneho indexu dezinformácií (GDI) vo Francúzsku, v Nemecku, Taliansku a Španielsku v januári a februári 2021 poukázal na to, že väčšina reklamných technologických spoločností nemá osobitné politiky týkajúce sa dezinformačného obsahu v súvislosti s ochorením COVID-19 alebo že tieto politiky sa porušujú a naďalej sa financujú spravodajské portály verejne označené ako širitelia dezinformácií: <https://disinformationindex.org/2021/02/ad-funded-covid-19-conspiracy-sites-a-look-at-the-eu/>. Z výskumu Avaaz v auguste 2020 vyplýva, že obsah z 10 najznámejších webových lokalít šíriacich mylné informácie o zdraví mal takmer štyrikrát viac odhadovaných zobrazení na Facebooku než rovnocenný obsah z webových sídiel 10 popredných zdravotníckych inštitúcií: https://secure.avaaz.org/campaign/en/facebook_threat_health/.

všetkých oblastiach kódexu. V záujme zabezpečenia, že kódex ostane živým nástrojom, by signatári mali zaviesť trvalý mechanizmus jeho pravidelného prispôsobovania.

3.2. Rozšírený rozsah pôsobnosti

„Infodémia“ okolo pandémie COVID-19 ukázala, že mylné informácie¹⁸ (nepravdivé alebo zavádzajúce informácie šírené bez úmyselného zámeru) môžu spôsobiť aj značnú ujmu verejnosti, ak sa začnú virálne šíriť. I keď hlavným cieľom zostávajú dezinformácie v užšom zmysle¹⁹, v posilnenom kódexe by sa však signatári mali zaviazat', že zavedú vhodné politiky a prijmú primerané opatrenia na zmiernenie rizík, ktoré mylné informácie predstavujú, keď existuje rozmer značnej ujmy verejnosti a pri náležitom zachovaní slobody prejavu. Je potrebné povzbudzovať používateľov, aby porovnávali tieto informácie s hodnovernými zdrojmi a aby boli informovaní, ak sú informácie, ktoré si pozerajú, overiteľne nepravdivé. V súlade s týmto by sa na mylné informácie neuplatňovali všetky záväzky kódexu v závislosti od ich povahy.

V tomto usmernení sa na zjednodušenie používa zastrešujúci pojem „dezinformácie“ na označenie odlišného fenoménu, ktorý treba riešiť, pričom sa jasne uznávajú dôležité rozdiely medzi nimi²⁰. Dezinformácie v tomto zmysle zahŕňajú dezinformácie v úzkom zmysle, mylné informácie, ako aj operácie ovplyvňovania informácií²¹ a zahraničné zasahovanie²² do informačného priestoru vrátane zasahovania zahraničných aktérov, keď sa manipulovanie s informáciami používa s účinkom spôsobenia značnej ujmy verejnosti.

3.3. Rozšírená účasť

Súčasnými signatármi kódexu sú veľké online platformy pôsobiace v EÚ. Širšou účasťou zavedených aj vznikajúcich platforiem by sa zabezpečila komplexnejšia a koordinovanejšia reakcia na šírenie dezinformácií. K potenciálnym novým signatárom môžu patriť poskytovatelia online služieb, ktorí sprístupňujú informácie verejnosti, ako sú menšie sociálne médiá alebo služby vyhľadávania (napr. aktéri poskytujúci služby na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni alebo na špecializovanom/tematickom základe). Vzhľadom na príslušné regulačné zaťaženie vrátane povinností podávania správ by záväzky v zmysle posilneného kódexu mali zohľadňovať aj veľkosť služieb signatárov. Kým veľmi veľké online platformy budú musieť prijať rozsiahle opatrenia na riešenie príslušných systémových rizík podľa navrhovaného DSA, opatrenia uplatniteľné na menšie alebo vznikajúce služby by nemalo pre ne predstavovať neprimerané zaťaženie.

¹⁸ V EDAP sa mylné informácie vymedzujú takto: „*mylné informácie sú nepravdivý alebo zavádzajúci obsah zdieľaný bez škodlivého úmyslu, hoci účinky môžu byť stále škodlivé, napr. keď ľudia zdieľajú nepravdivé informácie s priateľmi a rodinou v dobrej viere.*“

¹⁹ V EDAP sa dezinformácie vymedzujú takto: „*dezinformácie sú nepravdivý alebo zavádzajúci obsah, ktorý sa šíri s úmyslom klamať alebo zabezpečiť hospodársky alebo politický zisk a ktorý môže spôsobiť ujmu verejnosti.*“

²⁰ Ak je to relevantné, v usmernení sa rozlišuje medzi rôznymi podkategóriami.

²¹ Ako sa vymedzuje v EDAP: „*operácia ovplyvňovania informácií sa vzťahuje na koordinované úsilie buď domácich alebo zahraničných aktérov o ovplyvňovanie cieľovej skupiny prostredníctvom rôznych klamlivých prostriedkov vrátane potláčania nezávislých informačných zdrojov v kombinácii s dezinformáciami.*“

²² Ako sa vymedzuje v EDAP: „*zahraničné zasahovanie do informačného priestoru, ktoré sa často vykonáva ako súčasť širšej hybridnej operácie, možno chápať ako donucovacie a klamlivé úsilie o narušenie slobodného formovania a vyjadrenia politickej vôle jednotlivcov zahraničným štátnym aktérom alebo jeho agentmi.*“

Aj služby pre posielanie súkromných správ sa môžu zneužiť na podnecovanie šírenia dezinformácií a mylných informácií, ako bolo možné pozorovať v nedávnych volebných kampaniach a počas pandémie COVID-19²³. Takýmito poskytovateľmi služieb by mohli byť signatári kódexu, ktorí sa zaviazujú prijať špecifické opatrenia vhodné pre tento typ služieb bez toho, aby sa oslabilo šifrovanie často používané pre tento typ služieb, a s náležitým zreteľom na ochranu súkromia a právo na súkromný a rodinný život vrátane komunikácie.

Na zvýšenie vplyvu kódexu na demonetizáciu dezinformácií je rozhodujúca širšia účasť zainteresovaných strán z reklamného ekosystému mimo okruhu súčasných signatárov kódexu (európske a vnútroštátne združenie z reklamného priemyslu). Kódex by ťažil predovšetkým z väčšieho zapojenia značiek (najmä značiek so značnými výdavkami na online reklamu), ako aj ostatných účastníkov online reklamného priemyslu (napr. reklamné burzy, poskytovatelia reklamných technológií, komunikačné agentúry) a iných aktérov poskytujúcich služby, ktoré sa môžu použiť na speňažovanie dezinformácií (napr. služby elektronických platieb, platformy elektronického obchodu, systémy hromadného financovania/darovania)²⁴.

K novým signatárom by mohli patriť aj ostatné zainteresované strany, ktoré môžu mať významný vplyv prostredníctvom svojich nástrojov, prostriedkov, riešení alebo príslušných špecifických odborných znalostí, vrátane overovateľov faktov, organizácií poskytujúcich ratingy týkajúce sa dezinformačných webových sídiel alebo posudzujúcich dezinformácie, ako aj poskytovateľov technologických riešení, ktoré môžu podporovať úsilie o riešenie dezinformácií. Takéto organizácie môžu v značnej miere prispieť k účinnému zavádzaniu kódexu a jeho úspechu.

3.4. Prispôbené záväzky

Na uľahčenie širšej účasti by posilnený kódex mal zahŕňať prispôbené záväzky, ktoré zodpovedajú rozmanitosti služieb poskytovaných signatármi a konkrétnym úlohám, ktoré zohrávajú v ekosystéme.

Signatári by mali prijať tie záväzky, ktoré sú pre ich služby relevantné. Hoci sú účasť na kódexe a prijatie jeho záväzkov naďalej dobrovoľné, na zaistenie účinnosti kódexu ako nástroja zmiernenia rizík by signatári v zásade nemali odstúpiť od záväzkov, ktoré sú pre ich služby relevantné. Keď sa signatári rozhodnú, že konkrétny záväzok, ktorý je relevantný pre ich služby, neprijmú, mali by poskytnúť verejné vysvetlenie v duchu odôvodnenia 68 navrhovaného DSA. Signatári, ktorí poskytujú nástroje, prostriedky alebo riešenia na boj proti dezinformáciám, by mohli prijať primerané záväzky a svojimi odbornými znalosťami podporovať ostatných signatárov kódexu. Akékoľvek požiadavky na podávanie správ v prípade takýchto organizácií by sa malo prispôbiť ich poslaniu.

²³ *Stop the virus of disinformation (Zastavme vírus dezinformácií)*, Medzinárodný výskumný inštitút OSN pre trestnú činnosť a spravodlivosť (UNICRI), <http://www.unicri.it/sites/default/files/2020-11/SM%20misuse.pdf>.

²⁴ *How COVID-19 conspiracists and extremists use crowdfunding platforms to fund their activities (Ako konšpirátori v oblasti pandémie COVID-19 a extrémisti využívajú platformy hromadného financovania na financovanie svojich činností)*, EUDisinfoLab <https://www.disinfo.eu/publications/how-covid-19-conspiracists-and-extremists-use-crowdfunding-platforms-to-fund-their-activities/>.

3.5. Európske stredisko pre monitorovanie digitálnych médií

Na účinné príspevanie k riešeniu problematiky dezinformácií je dôležité mať podporu multidisciplinárnej komunity vrátane overovateľov faktov, akademických výskumníkov a iných relevantných zainteresovaných strán. S cieľom prispieť k vytvoreniu takejto komunity a uľahčiť jej prácu bolo zriadené Európske stredisko pre monitorovanie digitálnych médií (EDMO)²⁵. Poskytovaním podpory nezávislým výskumníkom a overovateľom faktov bude EDMO a jeho národné centrá zvyšovať schopnosť zisťovať a analyzovať dezinformačné kampane. EDMO môže zohrať dôležitú úlohu pri dosahovaní viacerých cieľov kódexu. Preto sa očakáva, že signatári kódexu budú v prípade potreby spolupracovať s EDMO.

3.6. Systém včasného varovania

Ako sa uvádza v akčnom pláne proti dezinformáciám z roku 2018²⁶, online platformy by mali spolupracovať so systémom včasného varovania EÚ, ktorý spája všetky členské štáty EÚ a príslušné inštitúcie EÚ, s cieľom umožniť spoločné reakcie na dezinformácie, a to výmenou informácií a poskytovaním včasných varovaní o dezinformačných kampaniach. V súvislosti s tým by posilnený kódex mal preskúmať možnosti posilnenia takejto spolupráce, predovšetkým uľahčením neformálnej výmeny medzi signatármi s cieľom prezentovať ich prácu a zistenia, a podľa potreby zaistiť úzke, zjednodušené a koherentné prepojenia na vnútroštátnej úrovni medzi všetkými členskými štátmi a signatármi. Zároveň by sa mala zohľadniť už uvedená spolupráca s EDMO.

4. KONTROLA UMIESTŇOVANIA REKLÁM

Ako už bolo vysvetlené, kľúčom úspechu kódexu je rozhodné konanie s cieľom obmedziť odmeňovanie šíriteľov dezinformácií. Záväzkami posilneného kódexu by sa preto mali prijať podrobnejšie, prispôbené opatrenia na riešenie rizík dezinformácií spojených s distribúciou online reklamy, pričom je potrebné mať na pamäti nadchádzajúce regulačné požiadavky v navrhovanom DSA, ktoré sú uplatniteľné na všetky online reklamy vrátane politickej reklamy a tematickej reklamy, a v uplatniteľnom rozsahu aj v oznámenej iniciatíve v oblasti politickej reklamy.

4.1. Obmedzenie speňažovania dezinformácií

Kódexom by sa mali posilniť záväzky zamerané na obmedzenie financovania šírenia dezinformácií vo vlastných službách signatárov alebo na webových sídlach tretích strán²⁷. S cieľom zlepšiť transparentnosť a zodpovednosť v oblasti umiestňovania reklám by signatári, ktorí sa zúčastňujú na umiestňovaní reklám vrátane reklamných technologických spoločností²⁸, mali určiť kritériá, ktoré používajú na umiestnenie reklám, a prijať opatrenia, ktoré umožňujú overenie konečného/určeného miesta reklamy, so zámerom vyvarovať sa umiestnenia reklamy vedľa dezinformačného obsahu alebo na

²⁵ <https://edmo.eu/>.

²⁶ JOIN (2018) 36 final.

²⁷ Dôkazy takisto ukazujú, že príjmy z online reklamy stále výrazne prispievajú k speňažovaniu dezinformačných webových sídiel vrátane reklamy veľkých značiek mimovoľne umiestnených vedľa dezinformačného obsahu. Napríklad podľa výskumu globálneho indexu dezinformácií sa odhaduje, že ročne približne 76 miliónov USD z príjmov za reklamy putuje na dezinformačné webové sídla zamerané na Európu: <https://disinformationindex.org/2020/03/why-is-ad-tech-giving-millions-to-eu-disinformation-sites/>.

²⁸ Takéto politiky už prijalo niekoľko reklamných technologických spoločností.

miestach, ktoré sú známe opakovaným uverejňovaním dezinformácií. Platformy by sa mali najmä zaviazat' k sprísneniu požiadaviek oprávnenosti a procesov preskúmania obsahu v prípade speňažovania obsahu a programov delenia príjmov z reklamy s cieľom zakázať účasť aktérom, ktorí systematicky uverejňujú obsah vyvrátený ako dezinformačný²⁹. Okrem toho by sa platformy mali zaviazat' aj k posilneným príslušným politikám a k vynakladaniu náležitého úsilia s cieľom vylúčiť účasť v reklamných sieťach alebo na výmenách reklám webových sídiel, ktoré opakovane šíria dezinformačný obsah.

Záväzky v tejto oblasti by mali rozvíjať a zlepšovať dostupnosť a využívanie nástrojov na ochranu značky, ktoré by mali obsahovať informácie a analýzy overovateľov faktov, výskumníkov a iných príslušných zainteresovaných strán poskytujúcich informácie, napr. o zdrojoch dezinformačných kampaní. S podporou takýchto informácií a nástrojov by sa vlastníci značiek a iní inzerenti mali zaviazat' k tomu, že urobia maximum na zabránenie umiestnenia svojej reklamy vedľa dezinformačného obsahu alebo na miestach, na ktorých sa opakovane uverejňujú dezinformácie.

4.2. Zlepšenie spolupráce medzi príslušnými aktérmi

Dosiahnutie hmatateľných výsledkov si vyžaduje úzku spoluprácu rôznych hráčov v rámci reklamného ekosystému. Na tento účel, ako sa stanovuje v oddiele 3.3, je kľúčová širšia účasť zainteresovaných strán z reklamného ekosystému. Posilnený kódex by mal poskytnúť rámec pre takúto rozšírenú účasť, ktorá posilní spoluprácu všetkých príslušných aktérov a ďalej uľahčí prebiehajúce medziodvetvové iniciatívy v tejto oblasti³⁰.

Všetci aktéri zapojení do nákupu, predaja a umiestňovania digitálnej reklamy by sa v rámci posilneného kódexu mali zaviazat' vymieňať si najlepšie postupy a posilňovať spoluprácu. Takáto spolupráca by mala uľahčiť integráciu a tok informácií v celom reklamnom hodnotovom reťazci, najmä informácií relevantných na identifikáciu širitel'ov dezinformácií pri úplnom dodržiavaní všetkých príslušných pravidiel ochrany údajov.

Spolupráca medzi platformami by mohla zahŕňať aj výmenu informácií o dezinformačných reklamách, ktoré jedna platforma odmietla, aby sa zabránilo jej zobrazeniu na druhých platformách – napríklad vytvorením spoločného registra zamietnutých reklám – s cieľom informovať ostatné platformy, ktorých služby môžu byť takisto zasiahnuté.

²⁹ Pozri napríklad správu Avaaz z roku 2020 s názvom *Why is YouTube Broadcasting Climate Misinformation to Millions?* (Prečo Youtube vysiela mylné informácie o klíme miliónom ľudí?): https://secure.avaaz.org/campaign/en/youtube_climate_misinformation/.

³⁰ Globálna aliancia pre zodpovedné médiá, založená v júni 2019 pod záštitou Svetovej federácie inzerentov (World Federation of Advertisers, WFA), zahŕňa signatárov kódexu zastupujúcich platformy a reklamný priemysel, ako aj iné významné zainteresované strany z celého reklamného ekosystému. Aliancia vypracúva súbor spoločných definícií a noriem v rámci celého priemyslu, ktoré sa týkajú toho, ako sa škodlivý obsah na platformách kategorizuje, schvaľuje inzerentmi a zavádza platformami do ich reklamných výrobkov a nástrojov na ochranu značky. Predovšetkým sa aliancia snaží, aby bola do súboru zahrnutá samostatná kategória dezinformácií a mylných informácií. Pozri *Interim Report on Activities related to the EU Code of Practice on Disinformation* (Priebežná správa WFA o činnostiach týkajúcich sa kódexu postupov EÚ proti šíreniu dezinformácií), september 2020, s. 2: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=69683

Opatrenia na obmedzenie financovania dezinformácií by sa mali rozšíriť účasťou aktérov, ktorí sú aktívni v hodnotovom reťazci online speňažovania, ako sú online služby elektronických platieb, platformy elektronického obchodu a príslušné systémy hromadného financovania/darovania.

4.3. Závazky riešiť reklamy obsahujúce dezinformácie

V rámci posilneného kódexu by sa signatári mali zaviazat', že navrhnu primerané a prispôbené politiky v oblasti reklamy, ktoré riešia zneužívanie ich systémov reklamy na propagovanie dezinformácií³¹. Tieto politiky by mali konzistentne a účinne presadzovať. Na tento účel by signatári mali spolupracovať s overovateľmi faktov, s cieľom identifikovať reklamy obsahujúce dezinformácie, ktoré boli overené na základe faktov a vyvrátené. S cieľom zaistiť konzistentné zavádzanie by sa signatári mali zaviazat', že prispôbia svoje súčasné systémy overovania a skúmania, aby sa zaistilo, že reklamy umiestnené prostredníctvom ich služieb alebo v ich službách spĺňajú požiadavky ich politik v oblasti reklamy, pokiaľ ide o dezinformácie. Signatári by sa mali takisto zaviazat', že keď zamietnu alebo odstránia dezinformačné reklamy alebo deaktivujú reklamné účty³², jasne inzerentom vysvetlia, ktoré politiky v oblasti reklamy boli porušené.

5. POLITICKÁ REKLAMA A TEMATICKÁ REKLAMA

„Politická reklama“ a „tematická reklama“³³ zohrávajú významnú úlohu pri formovaní politických kampaní a verejných diskusií o kľúčových spoločenských otázkach. Takýto online platený obsah môže mať rozhodujúcu úlohu pri formovaní verejnej mienky a ovplyvňovaní výsledku volieb. Organizácia volieb v EÚ sa do veľkej miery reguluje na úrovni členských štátov s rôznymi príslušnými pravidlami, ktoré ovplyvňujú politickú reklamu, vrátane ich transparentnosti. Komisia v EDAP oznámila legislatívne predpisy na posilnenie transparentnosti politickej reklamy. S cieľom zaistiť primeranú úroveň transparentnosti a zodpovednosti v tejto oblasti je na podporu širšieho právneho rámca potrebné záväzky kódexu ďalej posilňovať.

Pri revízii kódexu v tejto oblasti bude potrebné zohľadniť nadchádzajúci legislatívny návrh Komisie týkajúci sa transparentnosti sponzorovaného politického obsahu a príslušné ustanovenia navrhovaného DSA. Posilnený kódex bude slúžiť ako dôležitý prostriedok na dosiahnutie hmatateľného pokroku s cieľom podporiť existujúci právny rámec a prostredníctvom nového legislatívneho rámca pripraviť podmienky pre posilnené právne predpisy a na nájdenie riešení riadených priemyslom s cieľom podporiť zavedenie kódexu a dosiahnuť v tejto oblasti ďalší pokrok.

³¹ Dôkazy ukazujú pretrvávajúce online reklám obsahujúcich dezinformácie, ktoré identifikovali a vyvrátili overovatelia faktov. Pozri *Facebook Approved Ads With Coronavirus Misinformation* (Facebook schválil reklamy s mylnými informáciami o koronavíruse): <https://www.consumerreports.org/social-media/facebook-approved-ads-with-coronavirus-misinformation/>.

³² Ako poznamenala Komisia, politiky platforiem sa venujú celému radu cieľov, z ktorých niektoré nie sú osobitne prispôbené na riešenie dezinformácií, napr. nepodložené obchodné nároky, klamlivé praktiky v podnikaní. Pozri SWD(2020) 180 final.

³³ Hoci v súčasnosti neexistuje v kódexe žiadne spoločné vymedzenie pojmu tematická reklama, zdá sa, že existuje dohoda, že tematické reklamy sú reklamy, ktoré obsahujú sponzorovaný obsah o spoločenských otázkach alebo obsah týkajúci sa rozpravy všeobecného záujmu, ktorá by mohla mať vplyv na verejnú diskusiu. Príkladmi takýchto otázok sú zmena klímy, environmentálna problematika, prísťahovalectvo alebo ochorenie COVID-19.

Na konzistentné a účinné uplatňovanie záväzkov je potrebné spoločné chápanie signatárov, čo je „politická reklama“ a „tematická reklama“, ktoré primerane zohľadňuje existujúce platné vnútroštátne právne rámce. Signatári by si mali overiť, že dodržiavajú platné zákony, a mali by zosúladiť svoje postupy s nadchádzajúcimi právnymi predpismi týkajúcimi sa transparentnosti sponzorovaného politického obsahu.

5.1. Účinné označovanie politickej a tematickej reklamy

Kódex by mal zahŕňať posilnené záväzky, ktoré zaistia transparentnosť a zverejnenie politickej aj tematickej reklamy, pričom sa zohľadnia príslušné ustanovenia v navrhovanom DSA³⁴, nadchádzajúca legislatívna iniciatíva v oblasti transparentnosti politickej reklamy, a to bez toho, aby boli dotknuté existujúce regulačné rámce. Tieto reklamy by mali byť jasne a účinne označené a rozpoznateľné ako platený obsah a používatelia by mali byť schopní pochopiť, že zobrazený obsah obsahuje reklamu, ktorá sa týka politických alebo spoločenských otázok. Posilnený kódex by mal obsahovať súbor spoločných kritérií a príkladov o značení a označovaní politickej a tematickej reklamy. Keď je to relevantné, signatári by mali integrovať príslušný výskum s cieľom zlepšiť účinnosť označení pri informovaní používateľov³⁵. Kódex by mal obsahovať záväzky zamerané na zaistenie toho, aby označenia nezmizli, keď používatelia zdieľajú politickú alebo tematickú reklamu organickým spôsobom³⁶, a naďalej tak zostali jasne označené ako reklamy.

5.2. Záväzky overovania a transparentnosti v prípade politickej a tematickej reklamy

Signatári, ktorí zobrazujú politickú a tematickú reklamu, by mali zaistiť, aby používatelia videli totožnosť inzerenta, vrátane osobitného záväzku, ktorým sa stanovujú povinnosti týkajúce sa transparentnosti v súlade s požiadavkami v navrhovanom DSA³⁷.

Signatári by mali takisto vynaložiť primerané úsilie na to, aby prostredníctvom účinných systémov overovania a autorizácie totožnosti zaistili, že sú splnené všetky nevyhnutné podmienky pred povolením umiestnenia týchto typov reklám.

5.3. Transparentnosť na platformách pre posielanie správ

Revidovaný kódex postupov by mal zahŕňať nové, prispôbené záväzky, ktorými sa rieši používanie platform pre posielanie správ na šírenie politickej a tematickej reklamy v plnom súlade so všeobecným nariadením o ochrane údajov (GDPR) a s požiadavkami EÚ na súkromie v službách elektronickej komunikácie. Uvedená požiadavka, že pri zdieľaní sponzorovaného politického obsahu medzi používateľmi by tento obsah mal byť naďalej označený ako platený obsah, by sa mala v čo najväčšej miere vzťahovať aj na sponzorovaný politický obsah zdieľaný na platformách pre posielanie správ. Signatári by na tento účel mali vypracovať riešenia, ktoré sú kompatibilné s technológiou šifrovania

³⁴ Najmä článok 24.

³⁵ Dobber a kol., *Effectiveness of online political ad disclosure labels: empirical findings*, marec 2021: https://www.uva-icds.net/wp-content/uploads/2021/03/Summary-transparency-disclosures-experiment_update.pdf.

³⁶ Organický obsah je bezplatný obsah, ktorú používatelia navzájom zdieľajú bez toho, aby zaň platili. Týka sa to aj situácií, keď používatelia navzájom zdieľajú iný sponzorovaný obsah, ktorý sa potom stane organickým obsahom.

³⁷ Návrh DSA, článok 30.

často používanou platformami pre posielanie správ, bez akéhokoľvek oslabenia šifrovania.

5.4. Zacielenie politických reklám

Mikrozacielenie politických reklám môže vzbudiť rôzne obavy. Vyvoláva otázky dodržania pravidiel ochrany údajov, keďže mikrozacielenie vychádza z osobných údajov a niekedy zahŕňa sofistikované techniky vytvárania psychologických profilov³⁸. Môže ovplyvniť právo voličov dostať informácie, keďže mikrozacielenie umožňuje politickým inzerentom poselať prispôbené správy cieľovej skupine, kým ostatné skupiny môžu byť o tieto informácie pripravené. Mikrozacielenie sťažuje overovanie faktov alebo kontrolu takýchto reklám a jednotlivcom sťažuje presadzovanie ich práv, a to aj v prípade ochrany údajov. Toto môže následne zvýšiť riziko politickej polarizácie³⁹.

Posilnený kódex by mal prispieť k obmedzeniu alebo zabráneniu rizík spojených s mikrozacielením politickej a/alebo tematickej reklamy na jednotlivcov. V tejto súvislosti by sa mal zaistiť úplný súlad s GDPR a ostatnými relevantnými zákonmi, najmä získavanie platného súhlasu tam, kde sa vyžaduje⁴⁰. Prístup k informáciám by mal byť uľahčený, aby mohli príslušné orgány plniť svoju funkciu monitorovania a presadzovania práva.

Signatári by sa mali zaviazat', že zaistia, aby boli občania jasne informovaní, keď sú predmetom mikrozacielenia a aby dostali zmysluplné informácie o kritériách a údajoch, ktoré sa na tento účel používajú. Mali by realizovať prísne opatrenia týkajúce sa transparentnosti vrátane určených prehľadateľných knižníc reklám so všetkými zacielenými reklamami doručenými špecifickým skupinám používateľov⁴¹, spolu s informáciami o kritériách zacielenia a zasielania.

5.5. Vylepšené registre reklám a minimálne funkcie pre aplikačné programovacie rozhrania (API)

Posilnený kódex by mal zaistiť, že platformy signatárov sa zaviazajú vylepšiť úplnosť a kvalitu informácií vo svojich registroch politických reklám tak, aby skutočne obsahovali všetok doručený sponzorovaný politický obsah. Tieto registre by mali poskytovať aktuálne, pravidelne aktualizované informácie o objeme a rozpočte politických reklám, ktoré politickí inzerenti doručili v členských štátoch, o počte zobrazení online jednotlivých reklám a o kritériách zacielenia, ktoré inzerent používa so

³⁸ Konkrétne povinnosti týkajúce sa transparentnosti sú zahrnuté v návrhu DSA, ako aj v návrhu aktu o digitálnych trhoch.

³⁹ Pozri napríklad Papakyriakopoulos a kol., *Social media and microtargeting: Political data processing and the consequences for Germany* (Sociálne médiá a zacielenie na konkrétnych občanov: spracovanie politických údajov a dôsledky pre Nemecko), Big Data & Society, november 2018, doi 10.1177/2053951718811844, alebo Lewandowsky a kol., *Understanding the influence of online technologies on political behaviour and decision-making* (Pochopenie vplyvu online technológií na politické správanie a rozhodovanie), EUR 30422 EN, Úrad pre vydávanie publikácií pre Európsku úniu, Luxemburg.

⁴⁰ Viac odporúčaní nájdete v usmerneniach Európskeho výboru pre ochranu údajov: [Usmernenia 05/2020 k súhlasu podľa nariadenia 2016/679](#) a [Usmernenia 8/2020 k zacieleniu na používateľov sociálnych médií](#) (poskytujú príklady o tom, kedy sa vyžaduje súhlas pre cieľnú reklamu).

⁴¹ Napríklad knižnice reklám, ak sú vybavené potrebnými údajmi, sa môžu použiť na overenie online presného času vystavenia politickým správam.

zreteľom na príslušné ustanovenia v navrhovanom DSA a na nadchádzajúci legislatívny návrh týkajúci sa politickej reklamy⁴².

Niektoré platformy vyvinuli aplikačné programovacie rozhrania (API) alebo iné rozhrania, ktoré umožňujú používateľom a výskumníkom vykonávať prispôbené vyhľadávania v rámci ich registrov politických reklám. Funkcie týchto API sú však veľmi obmedzené. Posilnený kódex by mal zaistiť, aby API pre registre politických reklám platforiem obsahovali súbor minimálnych funkcií, ako aj súbor minimálnych kritérií vyhľadávania, ktoré používateľom a výskumníkom umožnia vykonávať prispôbené vyhľadávania s cieľom získať údaje v reálnom čase a v štandardnom formáte a umožnia jednoduchšie porovnanie platforiem, výskum a monitorovanie. Ak sú zriadené registre pre tematické reklamy, mali by mať porovnateľné funkcie API a možnosti vyhľadávania. Záväzky by mali zaistiť aj rozsiahly prístup k API a pravidelnú aktualizáciu funkcií API s cieľom splniť potreby výskumníkov.

6. INTEGRITA SLUŽIEB

Posilnený kódex by mal poskytovať komplexné pokrytie aktuálnych a vznikajúcich foriem manipulatívneho správania, ktoré sa používa na šírenie dezinformácií. Mal by zohľadniť vyvíjajúci sa charakter šírenia dezinformácií a väčšie riziká spojené so šírením dezinformácií, napríklad skutočnosť, že dezinformačné kampane môžu byť súčasťou hybridných hrozieb pre bezpečnosť, najmä v kombináciách s kyberútokmi⁴³. Mal by zahŕňať prispôbené záväzky na riešenie zraniteľnosti a zaistenie transparentnosti a zodpovednosti v súvislosti s opatreniami, ktoré signatári prijímú na obmedzenie manipulatívneho správania, ktoré v súlade s ich príslušnými podmienkami služby nie sú v službách signatárov povolené, aj s ohľadom na nadchádzajúce regulačné požiadavky stanovené v navrhovanom DSA⁴⁴.

6.1. Spoločný výklad neprípustného manipulatívneho správania

Na zaistenie konzistentného prístupu by posilnený kódex mal zaistiť, že signatári sa dohodnú v rámci služieb na výklade manipulatívneho správania, ktoré nie je v rámci ich služieb dovolené, vrátane „nedôveryhodného správania“ bez toho, aby boli dotknuté existujúce právne predpisy EÚ a vnútroštátne právne predpisy. Tento výklad by mal byť dostatočne široký na to, aby pokryl celé spektrum správania, prostredníctvom ktorého sa môžu subjekty s nekalými úmyslami pokúsiť manipulovať služby. Na tento účel by mali signatári vypracovať komplexný zoznam manipulatívnych taktík, techník a postupov, ktoré predstavujú neprípustné nedôveryhodné správanie vo svojich službách. Identifikované techniky by mali byť dostatočne vymedzené, aby bolo možné porovnať výskyt neprípustného správania na platformách, ako aj účinnosť opatrení prijatých na boj proti nemu. V rámci spoločného výkladu by sa mal stanoviť spoločný slovník, aby signatári, regulačné orgány, občianska spoločnosť a iné zainteresované strany mohli diskutovať o problematike online dezinformácií a o manipulácii tak v súvislosti s kódexom postupov a na iných fórach, akými sú systém včasného varovania EÚ a sieť spolupráce pri voľbách, ako aj pri príprave uplatňovania navrhovaného DSA. Táto činnosť by mala zohľadniť rýchlo sa vyvíjajúcu situáciu v súvislosti s taktikami,

⁴² Pozri návrh DSA, článok 30.

⁴³ Spoločné oznámenie o zvyšovaní odolnosti a posilňovaní spôsobilosti riešiť hybridné hrozby [JOIN(2018) 16 final].

⁴⁴ V článku 26 ods. 1 písm. c) návrhu DSA sa vymedzuje „úmyselná manipulácia“ služieb ako systémové riziko, proti ktorému musia veľmi veľké platformy prijať opatrenia na jeho zmiernenie.

technikami a postupmi a odzrkadľovať tieto možné zmeny pri vypracúvaní terminológie a definícií.

6.2. Posilnené záväzky na obmedzenie neprípustného manipulatívneho správania

Posilnený kódex by mal stanoviť nové záväzky v oblasti neprípustného manipulatívneho správania, pričom by mal pokrývať celý rozsah manipulatívnych techník a vyžadovať účinné reakcie na boj proti nim. Záväzkami by sa malo od signatárov vyžadovať, aby riešili vyvíjajúce sa manipulatívne techniky, ako sú operácie hack-and-leak (ukradnúť a zverejniť), prebratie účtu, vytvorenie neautentických skupín, napodobňovanie, deepfake videá, nákup falošnej aktivity alebo nejasné zapojenie influencerov. Okrem toho by záväzky nemali vyžadovať od signatárov len uverejnenie príslušných politik, ale mali by stanoviť aj základné prvky, ciele a referenčné kritériá pre opatrenia zavádzané na boj proti neprípustnému manipulatívne správaniu. Posilnený kódex by mal zohľadniť povinnosti týkajúce sa transparentnosti pre systémy umelej inteligencie, ktoré vytvárajú alebo manipulujú obsah, a zoznam manipulatívnych praktík zakázaných podľa návrhu aktu o umelej inteligencii⁴⁵.

6.3. Úprava záväzkov, spolupráce a transparentnosti

S cieľom zaistiť pretrvávajúcu relevantnosť a adekvátnosť by sa posilneným kódexom mal zaviesť mechanizmus, prostredníctvom ktorého sa môžu jeho záväzky časom upravovať na základe najnovších dôkazov o správaní a taktikách, technikách a postupoch, ktoré používajú subjekty s nekalými úmyslami.

Signatári by sa mali zaviazat' k tomu, že zriadia kanály na výmenu informácií medzi svojimi príslušnými tímami v oblasti dôveryhodnosti, kybernetickej bezpečnosti a bezpečnosti. Týmito kanálmi na výmenu informácií by sa malo uľahčiť aktívne spoločné využívanie informácií o operáciách ovplyvňovania a zahraničnom zasahovaní do informačného priestoru v rámci služieb signatárov s cieľom predísť opakovaní takýchto kampaní na iných platformách. Výsledky a získané poznatky by sa mali začleniť do výročných monitorovacích správ signatárov, o ktorých sa diskutuje v rámci stálej pracovnej skupiny⁴⁶, pričom by sa mali pravidelne sprístupňovať v spoločných formátoch údajov⁴⁷.

Záväzkami sa zabezpečí, aby sa všetky politiky a opatrenia jasne oznámili používateľom, a to aj prostredníctvom centra transparentnosti⁴⁸. Signatári by sa takisto mali zaviazat' k tomu, že všetky opatrenia proti neprípustnému manipulatívne správaniu budú predmetom vnútorného systému vybavovania sťažností, pričom sa zohľadnia príslušné ustanovenia navrhovaného DSA⁴⁹.

⁴⁵ COM (2021) 206 final.

⁴⁶ Pokiaľ ide o stálu pracovnú skupinu, pozri oddiel 9.2.3.

⁴⁷ Malo by to zohľadňovať aj rámec AMITT (nepriateľské taktiky a techniky využívajúce mylné informácie a ovplyvňovanie): <https://cogsec-collab.org/>.

⁴⁸ Pokiaľ ide o centrum transparentnosti, pozri oddiel 9.2.2.

⁴⁹ Najmä článok 17, ktorý sa už uplatňuje na rozhodnutia, ktoré nie sú v súlade s ich obchodnými podmienkami, vrátane rozhodnutí o odstránení alebo znemožnení prístupu k informáciám, o úplnom alebo čiastočnom pozastavení alebo ukončení poskytovania služby príjemcom alebo o zablokovaní alebo zrušení konta príjemcu.

7. POSILNENIE POSTAVENIA POUŽÍVATEĽOV

Posilnenie postavenia používateľov je kľúčom k obmedzeniu vplyvu dezinformácií. Lepšie pochopenie fungovania online služieb, ako aj nástrojov, ktoré podporujú zodpovednejšie správanie online alebo ktoré umožňujú používateľom zisťovať a nahlasovať nepravdivý a/alebo zavádzajúci obsah, môže dramaticky obmedziť šírenie dezinformácií. Závazky kódexu v tejto oblasti by sa mali rozšíriť tak, aby zahŕňali širokú škálu služieb, a to napríklad aj prispôsobené záväzky vzťahujúce sa na služby posielania správ. Mali by zahŕňať aj mechanizmy odvolania sa proti opatreniam, ktoré signatári prijali v nadväznosti na hlásenia používateľov. Signatári by mali takisto osobitne zvážiť situáciu detí, ktoré môžu byť obzvlášť zraniteľné, pokiaľ ide o dezinformácie.

7.1. Závazok v oblasti opatrení na zlepšenie mediálnej gramotnosti

Viacerí signatári vyvinuli úsilie v oblasti mediálnej gramotnosti tým, že používateľom poskytli príslušné nástroje. V zmysle posilneného kódexu by sa signatári mali zaviazat' k tomu, že budú v tomto úsilí pokračovať, a predovšetkým by sa mali zaviazat' k intenzívnejšiemu zapojeniu komunity pre mediálnu gramotnosť do navrhovania a uplatňovania nástrojov a posudzovania kampaní zameraných na mediálnu gramotnosť vo svojich službách, ako aj k ochrane detí. Tieto snahy by sa mali takisto zosúladiť s iniciatívami Komisie v oblasti mediálnej gramotnosti⁵⁰ vrátane nového akčného plánu digitálneho vzdelávania (2021 – 2027)⁵¹ s cieľom využívať príslušné synergie. Na tento účel môže skupina odborníkov Komisie pre mediálnu gramotnosť⁵² a EDMO poskytnúť podporu na vytvorenie stáleho rámca pre diskusiu.

7.2. Závazok zameraný na tzv. bezpečný návrh

Koncepcia a architektúra online služieb majú významný vplyv na správanie používateľov⁵³. Signatári by sa preto mali zaviazat' k posúdeniu rizík, ktoré predstavujú ich systémy, a ku koncipovaniu architektúry svojich služieb tak, aby minimalizovali riziká spojené⁵⁴ so šírením a zosilňovaním vplyvu dezinformácií⁵⁵. Mohlo by to takisto

⁵⁰ Pozri napríklad opatrenia stanovené v akčnom pláne pre európsku demokraciu [COM(2020) 790 final] a akčnom pláne pre médiá a audiovizuálny sektor [COM(2020) 784 final].

⁵¹ V akčnom pláne digitálneho vzdelávania [COM(2020) 624 final] sa predkladá návrh na vypracovanie usmernení pre učiteľov a pedagógov s cieľom bojovať proti dezinformáciám a podporovať digitálnu gramotnosť prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

⁵² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/media-literacy>.

⁵³ Pozri napríklad Lewandowsky a kol., *Understanding the influence of online technologies on political behaviour and decision-making* (Pochopenie vplyvu online technológií na politické správanie a rozhodovanie), EUR 30422 EN, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2020.

⁵⁴ Pozri článok 26 ods. 1 písm. c) návrhu DSA o posúdení súvisiacich rizík.

⁵⁵ Jednoduché technické intervencie (napríklad vyskakovacie tzv. pop-up správy pre používateľov s otázkou, či naozaj chcú zdieľať odkazy, ktoré si nezobrazili) môžu používateľov vyzvať k tomu, aby skontrolovali obsah skôr, ako ho budú šíriť, čím pomôžu obmedziť šírenie nepravdivých a/alebo zavádzajúcich informácií používateľmi, ktorí tak konajú v dobrej viere. Príklady: výzva „Check it out before you Tweet it“ (over si to skôr, ako to tvitneš) na Twitteri: <https://help.twitter.com/en/using-twitter/how-to-retweet>; informačné panely o overovaní faktov na YouTube: <https://support.google.com/youtube/answer/9229632?hl=en>; vyskakovacie oznámenie na Facebooku pred zdieľaním obsahu, ktorý už vyvrátil overovateľ faktov: <https://www.facebook.com/journalismproject/programs/third-party-fact-checking/faqs>; „Know your Facts tool“ (Nástroj Poznaj fakty) na TikToku: <https://newsroom.tiktok.com/en-gb/taking-action-against-covid-19-vaccine-misinformation>.

zahŕňať predbežné testovanie architektúry systémov. Signatári by mali investovať aj do výskumu a vyvinúť funkcie a koncepcie produktov, ktorými sa zlepšuje kritické myslenie používateľov, ako aj zodpovedné a bezpečné používanie ich služieb.

Online platformy by mohli spolupracovať aj s poskytovateľmi technologických riešení s cieľom začleniť do svojich služieb riešenia, ktorými sa umožňuje overiť pravosť alebo presnosť alebo identifikovať pôvod či zdroj digitálneho obsahu⁵⁶.

Poskytovatelia online systémov založených na umelej inteligencii by takisto mali zohľadniť príslušné ustanovenia navrhovaného aktu o umelej inteligencii.

7.3. Zodpovednosť odporúčacích systémov

Odporúčacie systémy majú určovaním poradia, v akom sa informácie predkladajú, značný vplyv na to, k akým informáciám majú používatelia skutočne prístup. Je mimoriadne dôležité, aby sa signatári v rámci posilneného kódexu zaviazali k transparentnosti svojich odporúčacích systémov, pokiaľ ide o kritériá používané na stanovenie priority informácií alebo zníženie ich priority, pričom by používatelia mali mať možnosť sami upraviť algoritmy určovania poradia. Toto všetko by sa malo vykonávať s náležitým zreteľom na zásadu slobody médií s prihliadnutím na požiadavky v príslušných ustanoveniach návrhu DSA⁵⁷.

Záväzky by mali obsahovať aj konkrétne opatrenia na zmiernenie rizík odporúčacích systémov, ktoré podporujú šírenie dezinformácií na internete, ako je vylúčenie nepravdivých a/alebo zavádzajúcich informácií z odporúčaného obsahu, ak ich vyvrátili nezávislí overovatelia faktov, a z webových stránok, ako aj vylúčenie aktérov, ktorí neustále šíria dezinformácie.

7.4. Viditeľnosť spoľahlivých informácií verejného záujmu

Pandémia COVID-19 zdôraznila, že najmä v čase krízy je dôležité propagovať spoľahlivé informácie verejného záujmu, ako sú informácie poskytované zdravotníckymi orgánmi o opatreniach na predchádzanie ochoreniu alebo o bezpečnosti vakcín⁵⁸. Signatári zrealizovali rôzne riešenia, aby používateľom poskytli takéto informácie a aby boli viditeľné a ľahko prístupné. Na základe týchto skúseností by sa mali signatári posilneného kódexu zaviazat' k ďalšiemu vývoju a uplatňovaniu takýchto špecifických nástrojov (napr. informačných panelov, bannerov, vyskakovacích okien, máp a výziev), ktoré uprednostňujú spoľahlivé zdroje k témam osobitného verejného a spoločenského záujmu alebo v krízových situáciách a ktoré nasmerujú používateľov na tieto zdroje.

Signatári by sa na prehĺbenie existujúceho záväzku kódexu⁵⁹ týkajúceho sa uprednostnenia relevantného, autentického a hodnoverného obsahu mali takisto zaviazat' k zverejňovaniu informácií s opisom metodiky, ktorú v tejto súvislosti používajú ich

⁵⁶ V oddiele 3.3 usmernení sa zainteresované strany, ktoré môžu prispieť prostredníctvom svojich nástrojov, prostriedkov alebo riešení k boju proti dezinformáciám, vyzývajú k tomu, aby sa stali novými signatármi kódexu.

⁵⁷ Najmä články 26, 27 a 29.

⁵⁸ Správy monitorovania dezinformácií o ochorení COVID-19 poskytujú údaje týkajúce sa zobrazení alebo miery prekliknutí cez informačné panely a bannery poskytujúce takéto informácie: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/reports-march-actions-fighting-covid-19-disinformation-monitoring-programme>.

⁵⁹ Pozri záväzok 8 Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií.

odporúčacie systémy. Tieto informácie by mali byť zahrnuté v centre transparentnosti. Signatári kódexu by mali zvážiť zaistenie toho, aby sa tieto informácie mohli overiť tretími stranami alebo prostredníctvom nezávislého auditu, a to aj pri zohľadnení príslušných ustanovení v návrhu DSA.

7.5. Varovania vydávané používateľom, ktorí prichádzajú alebo prišli do kontaktu s falošným alebo zavádzajúcim obsahom

Vyvracanie nepravdivých a/alebo zavádzajúcich informácií je nevyhnutné na potlačenie fenoménu šírenia dezinformácií⁶⁰. Niekoľkí signatári nadviazali spoluprácu s nezávislými overovateľmi faktov a/alebo si vytvorili vnútorné tímy pre moderovanie obsahu na označovanie falošného alebo zavádzajúceho obsahu. Kódex však v súčasnosti nezahŕňa príslušné záväzky. Signatári by sa preto – spolu s novými záväzkami na zabezpečenie konzistentného uplatňovania overovania faktov, ako sa uvádza v oddiele 8.3 – mali zaviazat' k tomu, že pre všetky jazyky EÚ, v ktorých poskytujú svoje služby, zabezpečia systémy na pravidelné a dôsledné označovanie obsahu identifikovaného ako nepravdivý alebo zavádzajúci, ako aj na vydávanie cielených upozornení pre používateľov, ktorí prišli do kontaktu s takýmto obsahom. Signatári by sa mali zaviazat' k tomu, že budú používateľov informovať o tom, prečo boli konkrétny obsah alebo konkrétne účty označené, prečo sa zhoršila ich pozícia, alebo prečo boli inak dotknuté prijatými opatreniami, ako aj o dôvode takéhoto konania. Signatári by sa mali zaviazat' k tomu, že svoje systémy označovania a varovania budú koncipovať v súlade s najnovšími vedeckými dôkazmi o tom, ako maximalizovať vplyv takýchto intervencií, pričom zaistia najmä, že budú koncipované tak, aby upútali pozornosť používateľov⁶¹.

7.6. Funkcia na označovanie škodlivých nepravdivých informácií

Hoci niektorí signatári už používateľom poskytujú vyhradenú funkciu na označovanie nepravdivých a/alebo zavádzajúcich informácií, táto funkcia ešte nie je k dispozícii v rámci všetkých služieb. Posilnený kódex by mal obsahovať vyhradený záväzok, ktorým sa bude od príslušných signatárov vyžadovať, aby v rámci svojich služieb ponúkali používateľsky ústretové a účinné postupy, vďaka ktorým by používatelia mohli označovať dezinformácie, ktoré by mohli spôsobiť verejnú alebo individuálnu ujmu. Touto funkciou by sa takisto mali podporovať systémy a mechanizmy označovania na pomoc pri identifikácii obnovenia obsahu s nepravdivými informáciami, ktorý je už v iných jazykoch alebo v rámci iných služieb označený ako nepravdivý, a to pri plnom rešpektovaní slobody prejavu. V záväzku by sa malo špecifikovať, že táto funkcia musí byť náležite chránená pred zneužitím (t. j. taktikou tzv. hromadného označovania na umlčanie iných hlasov) a musí byť k dispozícii vo všetkých jazykoch členských štátov EÚ, v ktorých sú ich služby poskytované. Opatrenia prijaté signatármi týkajúce sa označeného obsahu by mali rešpektovať slobodu prejavu a nemali by byť neprimerané. Opatrenia v tejto oblasti by mohli zahŕňať uplatnenie transparentného postupu overovania faktov na označený obsah s následnými nadväzujúcimi opatreniami, ako je prípadné označenie obsahu. Signatári by sa mali zaviazat' k tomu, že používateľom poskytnú ďalšie informácie o nahlásenom obsahu, napríklad o tom, či bol obsah skontrolovaný, a ak áno, tak aj výsledky posúdenia a všetky opatrenia prijaté v súvislosti s týmto obsahom. Rovnako by sa mali informovať používatelia, na ktorých obsah alebo

⁶⁰ *The Debunking Handbook 2020* (Príručka o odhaľovaní 2020): <https://sks.to/db2020>.

⁶¹ Optimalizácie sa môžu týkať napríklad vizuálneho návrhu, časového momentu alebo grafického znázornenia kontaktu.

účty sa takéto opatrenia vzťahujú, aby pochopili dôvody prijatých opatrení, pričom by mali mať prístup k vhodnému a transparentnému mechanizmu odvolania a domáhania nápravy sa proti prijatým opatreniam.

7.7. Dostupnosť ukazovateľov pre informovanú online navigáciu

Cieľom posilneného kódexu nie je hodnotiť pravdivosť redakčného obsahu. Používatelia však vzhľadom na množstvo informácií dostupných na internete čelia výzvam, pokiaľ ide o to, ktoré informačné zdroje si pozrieť a ktorým dôverovať. Pri prijímaní informovaných rozhodnutí môžu používatelom pomôcť ukazovatele dôveryhodnosti zamerané na integritu zdroja a vypracované nezávislými tretími stranami v spolupráci so spravodajskými médiami vrátane združení novinárov a organizácií za slobodu médií, ako aj overovateľov faktov⁶².

Signatári by mohli uľahčiť prístup k týmto ukazovateľom tým, že poskytnú používateľom možnosť zvoliť ich použiť v rámci svojich služieb. V takom prípade by sa malo posilneným kódexom zaistiť zabezpečenie transparentnosti zo strany signatárov, pokiaľ ide o takéto ukazovatele tretích strán, a to vrátane ich metodiky.

Zavedenie takýchto ukazovateľov dôveryhodnosti by malo byť úplne v súlade so zásadami slobody a plurality médií. Na tento účel by malo byť na používateľoch, aby sa rozhodli, či chcú takéto nástroje používať⁶³.

7.8. Opatrenia na potlačenie dezinformácií v aplikáciách na posielanie správ

Okrem nedávnych iniciatív vyvinutých v spolupráci s overovateľmi faktov⁶⁴ by mali signatári, ktorí poskytujú aplikácie na posielanie súkromných správ, testovať a zavádzať technické funkcie, ktoré používateľom pomáhajú identifikovať dezinformácie šírené prostredníctvom takýchto služieb. Takéto riešenia by mali byť v súlade s povahou týchto služieb, najmä s právom na súkromnú komunikáciu, a to bez toho, aby došlo k oslabeniu šifrovania. Takéto funkcie by napríklad mohli používateľom pomôcť overiť, či bol konkrétny obsah, ktorý dostávajú, pri overení faktov označený ako nepravdivý. To by sa dalo dosiahnuť napr. prostredníctvom riešení, ktoré zobrazujú označenia overenia faktov, keď sa obsah zo sociálnych médií šíri prostredníctvom aplikácie na posielanie správ. Signatári by mohli zväziť aj riešenia, ktoré používateľom umožňujú overiť si obsah, ktorý dostali prostredníctvom aplikácie na posielanie správ, v registri overených faktov.

⁶² Medzi takéto ukazovatele patrí napríklad globálny dezinformačný index (GDI), iniciatíva Journalism Trust Initiative (JTI) alebo Trust Project, ako aj služba NewsGuard.

⁶³ Nástroje na posúdenie dôveryhodnosti informačných zdrojov, ako sú tzv. značky dôvery, by sa mali používateľom sprístupniť na konzultáciu, ak si to želajú. Používateľom by sa mohla poskytnúť aj možnosť vložiť signály týkajúce sa dôveryhodnosti zdrojov médií do automatizovaných systémov, ktoré vyberajú obsah a určujú jeho poradie v ich informačných používateľských kanáloch.

⁶⁴ Organizácie na overovanie faktov, podporované niektorými poskytovateľmi aplikácií na posielanie správ, poskytujú používateľom aplikácií na posielanie správ možnosť dať si overiť fakty týkajúce sa správ, ktoré dostali prostredníctvom takýchto súkromných kanálov: <https://faq.whatsapp.com/general/ifcn-fact-checking-organizations-on-whatsapp/?lang=en>.

8. POSILNENIE POSTAVENIA VÝSKUMNEJ OBCE A KOMUNITY OVEROVATEĽOV FAKTOV

V posilnenom kódexe by sa mal stanoviť rámec pre rozsiahly prístup výskumnej obce a komunity overovateľov faktov k údajom platformy a primeranú podporu ich činností, a to vzhľadom na ich kľúčové prispievanie k účinnej stratégii boja proti dezinformáciám.

8.1. Prístup k údajom signatárov v záujme výskumu dezinformácií

Výskumní pracovníci majú vďaka tomu, že poskytujú analýzu založenú na dôkazoch, zásadný význam pre správne pochopenie vývoja rizík spojených s dezinformáciami⁶⁵ a môžu prispievať k rozvoju mechanizmov zmiernenia rizík. Táto práca významným spôsobom závisí od prístupu k údajom platformy. Navrhovaný DSA poskytuje prevereným výskumníkom regulačný mechanizmus, aby mali prístup k údajom pre výskum rizík vyplývajúcich so služieb poskytovaných na platformách⁶⁶. Posilneným kódexom by sa mal vytvoriť rámec, vďaka ktorému by mali výskumní pracovníci dočasne už pred prijatím DSA potrebný prístup k údajom platformy a ktorý by z dlhodobého hľadiska uľahčil vývoj osobitného rámca pre prístup k údajom, ktorý bude prispôsobený na realizáciu výskumu fenoménu šírenia dezinformácií.

8.1.1. Všeobecný rámec pre prístup k údajom

V prípade posilneného kódexu by sa príslušní signatári, najmä platformy, mali zaviazat' k spoločnému vytvoreniu pevného rámca pre prístup k údajom na výskumné účely. Podmienky prístupu by mali byť transparentné, otvorené a nediskriminačné, primerané a odôvodnené. Pokiaľ ide o osobné údaje, podmienky musia byť v súlade s všeobecným nariadením o ochrane údajov. Podmienky prístupu k akýmkoľvek údajom by mali vo všeobecnosti rešpektovať právo na súkromnú komunikáciu a primerane chrániť práva a oprávnené záujmy všetkých zainteresovaných strán.

Signatári by mali vypracovať rámec v spolupráci s výskumnou obcou, EDMO a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Záväzky by mali zahŕňať podrobný harmonogram pokroku, ktorý sa očakáva pri navrhovaní a vykonávaní rámca.

Rámec by mal zohľadniť rozdielny prístup k režimom údajov s primeranými zárukami pre i) anonymizované údaje a iné ako osobné údaje a pre ii) údaje vyžadujúce dodatočnú kontrolu vrátane osobných údajov. Rámec by mal poskytovať možnosť prístupu k určitým typom údajov v reálnom čase s cieľom umožniť rýchle posúdenie vznikajúcich alebo vyvíjajúcich sa rizík a koncepciu vhodných zmiernujúcich opatrení.

Signatári by mali počas vývoja tohto rámca vyskúšať dočasné riešenia. Využitie tzv. sandboxov by napríklad mohlo poskytnúť obmedzenému počtu výskumných pracovníkov prístup k relevantným údajom platformami na výskum zameraný na špecifické témy, ktorý by slúžil ako podklad pre návrh rámca a testovanie prevádzkových riešení pre širší prístup k údajom na platformách.

⁶⁵ Je to rovnako dôležité pre informovanie signatárov, Komisie, príslušných vnútroštátnych orgánov a verejnosť.

⁶⁶ Najmä článok 31.

8.1.2. Prístup k anonymizovaným údajom a iným ako osobným údajom

Posilnený kódex by mal obsahovať záväzok poskytovať vždy, keď je to možné, nepretržitý, stabilný a harmonizovaný prístup k anonymizovaným a súhrnným údajom alebo iným ako osobným údajom v reálnom čase na výskumné účely prostredníctvom aplikačných programovacích rozhraní alebo iných otvorených a prístupných technických riešení, ktoré umožňujú úplné využívanie súborov údajov.

Prístupom k dátovým riešeniam by sa malo uľahčiť vyhľadávanie a analýza údajov. Príslušní signatári by mali zabezpečiť, aby funkcie prístupových systémov spĺňali potreby výskumných pracovníkov a aby boli interoperabilné. Záväzkami by sa mali zabezpečiť postupy na nahlasovanie nesprávneho fungovania prístupových systémov a na obnovenie prístupu a opravu chybných funkcií v primeranom čase.

8.1.3. Prístup k údajom vyžadujúcim dodatočnú kontrolu vrátane osobných údajov

Údaje, ktoré by mohli odhaliť osobné informácie vrátane citlivých informácií⁶⁷, si vyžadujú dodatočnú bezpečnosť a záruky. Primeranú ochranu si zaslúžia aj dôverné informácie, najmä obchodné tajomstvá, alebo údaje spojené s bezpečnosťou služieb poskytovaných na platformách. Rámec pre prístup k údajom by mal zároveň aspoň akademickým výskumníkom umožniť prístup k súborom údajov, ktoré sú potrebné na pochopenie zdrojov, vektorov, metód a vzorov šírenia, ktoré charakterizujú fenomén dezinformácií.

Na tento účel by sa mal v kódexe stanoviť transparentný postup zahŕňajúci všetky príslušné zainteresované strany, najmä platformy a výskumnú obec, s cieľom vymedziť podmienky uplatniteľné na prístup k týmto súborom údajov. Podmienky by v zásade mali byť štandardizované a jednotné pre všetky platformy. Tento postup by mal okrem iného upravovať i) minimálne normy a kvalifikáciu výskumných pracovníkov, ktorým sa udelí prístup, ii) minimálne kategórie údajov, ktoré sa sprístupnia, iii) technické a organizačné bezpečnostné opatrenia, ktoré sa majú dodržiavať pri spracúvaní týchto údajov vrátane obmedzenia účelu a minimalizácie údajov a iv) pokiaľ ide o pseudonymizované údaje, všetky opatrenia potrebné na zabránenie opätovnému priradeniu⁶⁸.

8.1.4. Úloha EDMO

EDMO by vzhľadom na svoju nezávislosť a koordinačné funkcie mohol poskytovať podporu v oblasti prístupu k údajom, a to vrátane usmernení týkajúcich sa okrem iného kategórií údajov, ktoré sa majú sprístupniť, účelov, na ktoré sa môžu údaje spracúvať, a vhodných bezpečnostných opatrení na spracúvanie osobných údajov a na zabránenie opätovnému priradeniu anonymizovaných údajov.

S pomocou EDMO sa pracuje na skúmaní možností kódexu správania podľa článku 40 všeobecného nariadenia o ochrane údajov s cieľom zabezpečiť správne uplatňovanie požiadaviek na ochranu súkromia a údajov pri zdieľaní osobných údajov s výskumnými pracovníkmi na platformách. Vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov sa stanovujú

⁶⁷ V zmysle článku 9 všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

⁶⁸ Ako sa vyžaduje vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov, pokiaľ ide o osobné údaje, ich zverejnenie musí byť založené na jasnom právnom základe s primeranými zárukami vrátane režimu článku 9 v prípade osobitných kategórií údajov.

všeobecné podmienky spracúvania osobných údajov aj vo forme zdieľania osobných údajov s výskumnými pracovníkmi na platformách. Takýmto kódexom by sa znížili právne neistoty a riziká pre platformy, ktoré poskytujú prístup k údajom, a zabezpečilo by sa bezpečné a harmonizované prostredie na spracúvanie osobných údajov na výskumné účely⁶⁹. Posilneným kódexom by sa mali signatári zaviazat' k tomu, že v prípade potreby uľahčia vypracovanie kódexu správania podľa článku 40 všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

8.1.5. Prístup k údajom pre ostatné zainteresované strany

Ostatné zainteresované strany, ako sú organizácie občianskej spoločnosti, neakademické výskumné centrá a investigatívni novinári, takisto zohrávajú dôležitú úlohu pri odhaľovaní a analýze dezinformačných kampaní, formulovaní politických reakcií, ako aj pri podpore informovanosti verejnosti a sociálnej odolnosti. Signatári kódexu by mali umožniť, najmä v členských štátoch, kde nie sú dostatočné akademické kapacity, dostatočnú úroveň prístupu pre takéto zainteresované strany, ktorá bude v súlade s požiadavkami na ochranu súkromia a bude podliehať posilnenej kontrole, aby nedošlo k zneužitiu osobných údajov a opätovnému priradeniu pseudonymizovaných údajov.

8.2. Rámec spolupráce medzi signatármi a výskumníkmi

Kódex by mal na podporu a posilnenie širšej multidisciplinárnej komunity nezávislých výskumných pracovníkov vytvoriť rámec pre transparentnú, otvorenú a nediskriminačnú spoluprácu medzi signatármi a výskumnou obcou EÚ, pokiaľ ide o zdroje a podporu poskytované výskumným pracovníkom. Tento rámec by mal výskumnej obci umožniť nezávisle spravovať finančné prostriedky, ktoré signatári poskytujú na výskum dezinformácií, definovať vedecké priority a transparentné postupy pridelovania na základe vedeckej prospešnosti. EDMO by mal v tejto súvislosti asistovať pri pridelovaní takýchto zdrojov.

8.3. Spolupráca s overovateľmi faktov

Overovatelia faktov sú dôležitými hráčmi pri riešení fenoménu šírenia dezinformácií⁷⁰. Posudzujú a overujú obsah na základe faktov, dôkazov a kontextových informácií a zvyšujú informovanosť používateľov o dezinformáciách na internete. Posilnený kódex by mal počítať s posilnenou podporou ich práce a zvýšiť pokrytie činností overovania faktov vo všetkých členských štátoch EÚ a v ich jazykoch.

8.3.1. Formy spolupráce

Signatári platforiem by sa vzhľadom na značné medzery a nerovnomerné uplatňovanie činností overovania faktov v rámci jednotlivých služieb a v jednotlivých členských

⁶⁹ V diskusii zainteresovaných strán sa ukázala podpora tejto iniciatívy zo strany signatárov kódexu a výskumnej obce: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/summary-multi-stakeholder-discussions-preparation-guidance-strengthen-code-practice-disinformation>.

⁷⁰ Organizácie na overovanie faktov pravidelne uverejňujú nestranné správy o správnosti vyhlásení verejných činiteľov a významných inštitúcií a iných všeobecne šírených tvrdení, ktoré sú pre spoločnosť dôležité. Sú nezávislé a riadia sa prísnyimi etickými pravidlami a pravidlami transparentnosti, ako je pravidlo vymedzené Medzinárodnou sieťou pre overovanie faktov (IFCN) (<https://www.poynter.org/international-fact-checking-network-fact-checkers-code-principles>).

štátoch⁷¹ mali zaviazat' ku konkrétnym krokom s jasnými cieľmi a harmonogramami na rozšírenie spolupráce s overovateľmi faktov, aby sa zabezpečilo konzistentné uplatňovanie overovania faktov v rámci svojich služieb. Úsilie by sa malo zamerať najmä na členské štáty a jazyky, v ktorých sa ešte neposkytuje overovanie faktov⁷².

Toto by sa dalo dosiahnuť mnohostrannými dohodami medzi platformami a nezávislými organizáciami na overovanie faktov, ktoré spĺňajú prísne etické a odborné normy. Takéto dohody by mali byť založené na transparentných, otvorených a nediskriminačných podmienkach a mala by sa nimi zaistiť nezávislosť overovateľov faktov. Dohodami by sa malo zabezpečiť spravodlivé odmeňovanie overovateľov faktov za ich prácu, ktorú využívajú platformy, a zároveň by sa nimi mala podporovať cezhraničná spolupráca medzi overovateľmi faktov a mal by sa uľahčiť tok overovania faktov v rámci jednotlivých služieb signatárov.

EDMO je vzhľadom na svoju úlohu pri podpore spoločných činností overovania faktov dobre vybavený na podporovanie platformiem a overovateľov faktov pri vypracúvaní rámca pre spoluprácu vrátane vytvorenia spoločného rozhrania pre overovateľov faktov, výmeny informácií medzi overovateľmi faktov a podpory cezhraničnej spolupráce⁷³.

8.3.2. Využívanie a integrácia overovania faktov v rámci služieb signatárov

Posilnený kódex by mal obsahovať záväzky, ktorými sa bude vyžadovať dôslednejšie využívanie a integrácia práce overovateľov faktov do služieb platformiem, a to aj v programových reklamných systémoch a vo video obsahu. Platformy by sa mali zaviazat' k tomu, že budú využívať mechanizmy umožňujúce rýchle a konzistentné začlenenie overovania faktov do svojich služieb na základe oznámenia zo strany overovateľov faktov vrátane rýchleho a účinného označovania. Príslušní signatári by mali uľahčiť vytvorenie spoločného registra článkov o overovaní faktov (overené fakty) vytvorených overovateľmi faktov, ako aj preskúmať technologické riešenia na uľahčenie jeho účinného využívania na jednotlivých platformách a v jednotlivých jazykoch, aby sa zabránilo opätovnému výskytu dezinformácií, ktoré už boli vyvrátené overovateľmi faktov⁷⁴.

8.3.3. Prístup overovateľov faktov k relevantným informáciám

Posilneným kódexom by sa malo s cieľom maximalizovať kvalitu a vplyv overovania faktov zabezpečiť, aby sa signatári platformiem zaviazali k tomu, že overovateľom faktov poskytnú automatický prístup k informáciám o prijatých opatreniach v súvislosti s obsahom overeným na základe faktov a s overovaním faktov. Informácie by mali kvantifikovať i) používateľské interakcie v priebehu času (napr. počet zobrazení, označení páči sa mi, zdieľaní, komentárov pred a po overení faktov)⁷⁵ s obsahom, ktorý

⁷¹ <https://www.disinfo.eu/publications/bulgaria%3A-the-wild-wild-east-of-vaccine-disinformation/>.

⁷² Mapa činností EDMO na overovanie faktov v EÚ: <https://edmo.eu/fact-checking-activities/>.

⁷³ S cieľom ďalej podporovať prácu európskych overovateľov faktov, ich spoluprácu a vypracúvanie spoločne dohodnutých odborných noriem sa v spolupráci s EDMO vďaka pilotnému projektu s názvom Integrita sociálnych médií podporí návrh kódexu pre profesijnú bezúhonnosť európskych overovateľov faktov. Pozri ročný pracovný program prijatý podľa rozhodnutia Komisie C (2020) 2259.

⁷⁴ Signatári by sa mohli usilovať o súčinnosť s EDMO, pokiaľ ide o vytvorenie registra overovaných faktov.

⁷⁵ Toto by malo zahŕňať aj anonymizované demografické údaje a lokalizáciu tých, ktorí zdieľajú/prijímajú obsah overený na základe faktov.

bol overený na základe faktov, a ii) dosah overenia faktov v priebehu času v rámci online služieb, v rámci ktorých boli zverejnené. Platformy a overovatelia faktov by sa mali dohodnúť na spoločnom rozhraní pre overovanie faktov s cieľom zabezpečiť súlad v spôsobe, akým platformy využívajú, uznávajú a poskytujú spätnú väzbu týkajúcu sa práce overovateľov faktov. V kódexe by sa okrem toho malo počítať s pravidelnou výmenou informácií medzi príslušnými signatármi kódexu a komunitou overovateľov faktov zameranou na ďalšie posilnenie spolupráce.

9. MONITOROVANIE KÓDEXU

Posilnený kódex by sa mal doplniť spoľahlivým monitorovacím systémom, ktorý by vychádzal z doterajších skúseností Komisie pri monitorovaní kódexu vrátane programu týkajúceho sa ochorenia COVID-19. Vylepšený monitorovací systém by mal zabezpečiť pravidelné posudzovanie plnenia záväzkov kódexu zo strany signatárov, podnecovať zlepšovanie ich politík a opatrení, ako aj umožniť hodnotenie účinnosti kódexu ako nástroja na boj proti dezinformáciám. Vylepšeným monitorovacím systémom by sa mala dočasne posilniť zodpovednosť online platforiem pred prijatím DSA a mal by sa ním poskytnúť rámec aj pre štruktúrovaný dialóg s veľmi veľkými platformami o vývoji a zavedení opatrení na posúdenie rizík a ich zmiernenie ako príprava na právne povinnosti, ktoré sa pre ne plánujú v navrhovanom DSA.

Vzhľadom na tieto ciele by sa existujúce záväzky kódexu týkajúce sa monitorovania mali posilniť a rozšíriť tak, aby sa vytvoril pevný rámec, ktorý bude obsahovať nižšie uvedené základné prvky. Posilneným kódexom by sa malo zabezpečiť najmä to, aby signatári poskytovali informácie a údaje na monitorovanie v štandardizovaných formátoch, rozčlenené podľa členských štátov a včas.

9.1. Kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI)

Monitorovanie kódexu by malo byť založené na KPI, ktoré sú schopné merať plnenie a účinnosť záväzkov kódexu a vplyvu kódexu na fenomén šírenia dezinformácií. Na tento účel sú relevantné dve triedy KPI: i) ukazovatele úrovne poskytovaných služieb, ktoré merajú výsledky a vplyv politík vykonávaných signatármi na splnenie ich záväzkov podľa kódexu a ii) štruktúrne ukazovatele, ktoré merajú celkový vplyv kódexu na dezinformácie v EÚ.

9.1.1. Ukazovatele úrovne poskytovaných služieb

Signatári by sa mali podľa revidovaného kódexu zaviazat' k vypracovaniu konkrétnych ukazovateľov úrovne poskytovaných služieb. Ukazovatele úrovne poskytovaných služieb by mali účinne merať plnenie záväzkov kódexu a vplyv politík signatárov. Ukazovatele by mali byť dostatočne pružné, aby vyhovovali rozdielnej povahe služieb signatárov, a zároveň by mali umožňovať konzistentné podávanie správ a porovnanie medzi jednotlivými službami.

Posilneným kódexom by sa malo vyžadovať, aby signatári určili minimálny súbor kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov, aby o ňom podávali správy a zaviazali sa k nemu, pričom by sa tento súbor ukazovateľov mal okrem iného zameriavať na hodnotenie:

- vplyvu zavedených nástrojov a funkcií na zvýšenie informovanosti používateľov a posilnenie ich postavenia vrátane používateľských interakcií s takýmito nástrojmi a funkciami⁷⁶,
- vplyvu nástrojov a funkcií, ktoré zobrazujú alebo zviditeľňujú spoľahlivé informácie verejného záujmu vrátane používateľských interakcií s takýmito nástrojmi a funkciami⁷⁷,
- počtu overení faktov, percentuálnej hodnoty overeného obsahu oproti obsahu označeného používateľmi, ako aj finančných prostriedkov poskytnutých na činnosti overovania faktov,
- vplyvu činností overovania faktov a používateľských interakcií s informáciami overenými ako nepravdivé alebo zavádzajúce⁷⁸,
- počtu odvolaní týkajúcich sa opatrení, ktoré platformy prijali v súvislosti s obsahom v dôsledku označenia dezinformácií a v súvislosti s informáciami o ich výsledku,
- počtu stránok, účtov, profilov a skupín zdieľajúcich dezinformácie, na ktoré sa vzťahujú opatrenia znižujúce ich viditeľnosť⁷⁹ a množstvo takéhoto zdieľaného obsahu,
- vplyvu identifikovaného neprípustného manipulatívneho správania vrátane prípadov odstránenia obsahu alebo účtov, alebo zhoršenia pozície takéhoto obsahu alebo účtov⁸⁰,
- počtu partnerstiev medzi signatármi kódexu z reklamného priemyslu a tretími stranami, ktoré posudzujú kvalitu informačných zdrojov,
- vplyvu opatrení využitých na kontrolu umiestňovania reklamy⁸¹,
- množstva a podrobnosti údajov sprístupnených na výskumné účely a počtu európskych výskumných organizácií, ktoré majú prístup k údajom platforiem,
- množstva zdrojov, ktoré signatári sprístupňujú na výskum dezinformácií, a počtu európskych výskumných organizácií, ktoré majú prístup k týmto zdrojom,
- informácií týkajúcich sa ľudskej pracovnej sily zapojenej do plnenia záväzkov kódexu⁸².

⁷⁶ Vplyv by sa mohol merať pomocou ukazovateľov, ktorými je možné vyčíslieť úroveň interakcie (napr. pozretia, miery prekliknutí, zdieľania atď.) používateľov s takýmito nástrojmi a ktorými je možné posúdiť vnímanie používateľov, pokiaľ ide o užitočnosť takýchto nástrojov. Ukazovatele by mali obsahovať aj údaje o použití nástrojov na označovanie a nahlasovanie obsahu vnímaného ako nepravdivý.

⁷⁷ Vplyv by sa mohol merať pomocou ukazovateľov, ktorými je možné vyčíslieť úroveň interakcie (napr. pozretia, zobrazenia, miery prekliknutí, zdieľania atď.) používateľov s takýmito nástrojmi a ktorými je možné kvalifikovať vnímanie používateľov, pokiaľ ide o užitočnosť takýchto nástrojov.

⁷⁸ Vplyv by sa mohol merať pomocou ukazovateľov, ktorými je možné vyčíslieť úroveň interakcie (napr. pozretia, miery prekliknutí, zdieľania) s časťami obsahu predtým alebo potom, ako boli označené za nepravdivé alebo sa znížila ich pozícia, pretože boli overené ako falošné. Informácie o tom, ako dochádza k používateľským interakciám, by mohli poskytnúť aj iné ukazovatele.

⁷⁹ Vráťane opatrení, ako je znižovanie poradia obsahu, ako aj rušenie profilov a skupín.

⁸⁰ Vplyv by sa mohol merať pomocou ukazovateľov, ktorými je možné vyčíslieť úroveň interakcie (napr. pozretia, miery prekliknutí, zdieľania atď.) s obsahom, účtami a prípadmi pred ich odstránením a predtým a potom, ako sa zníži ich pozícia.

⁸¹ Vplyv by sa mohol merať pomocou ukazovateľov, ktorými je možné vyčíslieť počet umiestnení reklám zobrazených na webových sídlach označených ako webové sídla, ktoré neustále šíria dezinformácie, a počet odstránených reklám, ktoré obsahovali dezinformácie.

9.1.2. Štrukturálne ukazovatele

Signatári kódexu by sa takisto mali zaviazat' k tomu, že prispejú k rozvoju štrukturálnych ukazovateľov, ktoré môžu účinne merať celkový vplyv kódexu na fenomén šírenia dezinformácií. Ako sa uvádza ďalej, signatári by mali zriadiť stálu pracovnú skupinu, ktorej povinnosti budú zahŕňať vývoj, testovanie a úpravu štrukturálnych ukazovateľov.

Štrukturálne ukazovatele by mohli byť založené napríklad na reprezentatívnych vzorkách používateľov v rôznych členských štátoch zameraných na meranie výskytu stálych šíriteľov dezinformácií⁸³ v online médiách, ktoré sledujú európski občania⁸⁴. Takéto ukazovatele by mohli merať zapojenie verejnosti do informačných zdrojov, ako aj pravidelné štandardizované prieskumy na meranie vystavenia občanov dezinformáciám.

Kým nebude vypracovaný stabilnejší súbor štrukturálnych ukazovateľov, signatári a zainteresované strany by sa mali dohodnúť na minimálnom prijateľnom súbore štrukturálnych ukazovateľov, ktoré je možné rýchlo vykonávať a testovať, a súčasne pracovať na vývoji stabilného súboru účinných štrukturálnych ukazovateľov.

9.2. Rámec monitorovania

Rámec monitorovania by mal umožniť pravidelné posudzovanie plnenia záväzkov kódexu zo strany signatárov vrátane zmien a vývoja príslušných politik a opatrení. Signatári by na tento účel mali Komisii pravidelne podávať správy o plnení svojich záväzkov vrátane príslušných KPI.

Komisia sa na základe pozitívnych skúseností z monitorovacích programov počas volieb v EÚ v roku 2019⁸⁵ a pandémie COVID-19 bude pri monitorovaní vykonávania kódexu na úrovni členských štátov spoliehať na podporu skupiny európskych regulačných orgánov pre audiovizuálne mediálne služby (ERGA). EDMO a jeho centrá by mali takisto podporovať Komisiu pri analyzovaní informácií a údajov oznámených signatármi a pri posudzovaní vplyvu kódexu na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Komisia bude s prihliadnutím na odborné poradenstvo a podporu zo strany ERGA a EDMO pravidelne hodnotiť pokrok dosiahnutý pri vykonávaní kódexu, ako aj vplyv kódexu na fenomén šírenia dezinformácií, pričom svoje závery zverejní. Komisia môže poskytnúť aj ďalšie usmernenie k tomu, ako by signatári mali riešiť zostávajúce nedostatky a medzery kódexu.

9.2.1. Pravidelné podávanie správ

Povinnosti podávania správ podľa posilneného kódexu by mali zohľadňovať veľkosť signatárov a druhy služieb, ktoré poskytujú. Poskytovatelia online služieb, ktoré sú široko využívané na úrovni EÚ a majú vyššie rizikové profily, pokiaľ ide o šírenie

⁸² To zahŕňa počet zamestnancov zapojených do vykonávania činností zameraných na boj proti dezinformáciám a jazyky, na ktoré sa vzťahujú ich činnosti.

⁸³ Identifikácia online šíriteľov dezinformácií by mala byť založená na jasnej a dohodnutej metodike vymedzenej širším súborom zainteresovaných strán vrátane akademických výskumných pracovníkov, overovateľov faktov, mimovládnych organizácií a organizácií občianskej spoločnosti.

⁸⁴ Mechanizmus merania štrukturálnych ukazovateľov by sa mohol inšpirovať spôsobom merania sledovanosti v audiovizuálnom priemysle.

⁸⁵ <https://erga-online.eu/wp-content/uploads/2020/05/ERGA-2019-report-published-2020-LQ.pdf>

dezinformácií, by mali každých šesť mesiacov podávať správy o plnení záväzkov, ku ktorým sa hlásia, a mali by poskytnúť zodpovedajúce ukazovatele na úrovni služieb. Každý rok by mali posudzovať aj riziká spojené s fenoménom šírenia dezinformácií. Ostatní signatári kódexu by mali každoročne podávať správy a poskytovať údaje zodpovedajúce ich činnostiam. Signatári, ktorí poskytujú nástroje, prostriedky alebo riešenia na boj proti dezinformáciám alebo ktorí podporujú kódex prostredníctvom poskytovania odborných znalostí, by mali každoročne podávať správy aj o svojich činnostiach a zisteniach, ktoré sú relevantné pre vykonávanie a účinnosť kódexu. Podávanie správ by sa malo uskutočňovať v súlade s vymedzeným harmonogramom, v ktorom sa stanovujú vykazované obdobia a termíny predkladania. Údaje používané na meranie KPI by mali byť rozčlenené na úrovni členských štátov.

Podávanie správ by malo vychádzať z harmonizovaného vzoru, ktorý podľa možnosti umožňuje porovnania medzi jednotlivými platformami. Signatári by sa mali okrem toho dohodnúť na súbore štandardných a kontrolovateľných formátov na poskytovanie údajov týkajúcich sa KPI. Tieto formáty by sa mali vypracovať spoločne s príslušnými zainteresovanými stranami zo stálej pracovnej skupiny, pričom by mali zodpovedať normám a využívať metódy výskumnej obce a komunity overovateľov faktov. Tieto formáty by napokon mali umožniť nepretržitú aktualizáciu verejného prehľadu ukazovateľov sprístupneného prostredníctvom centra transparentnosti, ako je opísané ďalej.

9.2.2. Centrum transparentnosti

Signatári by sa na zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti pri vykonávaní kódexu mali zaviazat' k tomu, že vytvoria verejne dostupné centrum transparentnosti a budú ho prevádzkovať. Signatári by mali v centre transparentnosti uviesť konkrétne politiky, ktoré prijali na plnenie každého záväzku kódexu, ku ktorému sa hlásia, a poskytnúť základné informácie o tom, ako sa tieto politiky presadzujú, vrátane geografického a jazykového pokrytia. Centrum by takisto malo obsahovať verejný prehľad ukazovateľov so zobrazením príslušných KPI. Centrum transparentnosti by malo byť navrhnuté najmä s cieľom umožniť porovnanie pokroku signatárov z hľadiska rôznych služieb pri plnení záväzkov kódexu a dosahovaní merateľného vplyvu v boji proti dezinformáciám. Signatári by sa mali zaviazat' k tomu, že budú údaje v centre transparentnosti pravidelne aktualizovať a akékoľvek zmeny v príslušných politikách zverejnia najneskôr do 30 dní od oznámenia zmeny alebo jej uskutočnenia.

9.2.3. Stála pracovná skupina

V rámci posilneného kódexu by sa mala vytvoriť stála pracovná skupina zameraná na vývoj kódexu a jeho prispôbenie, a to vzhľadom na technologický, spoločenský, trhový a legislatívny vývoj. Pracovná skupina by mala zahŕňať signatárov kódexu a zástupcov z EDMO a ERGA, pričom by k svojej práci mohla prizvať príslušných odborníkov. Pracovnej skupine by mala predsedáť Komisia a mali by v nej byť zástupcovia Európskej služby pre vonkajšiu činnosť. Činnosti pracovnej skupiny by v súlade s celkovým cieľom poskytovania podkladov na preskúmanie a prispôbenie kódexu mali okrem iného zahŕňať:

- zavedenie metodiky posudzovania rizík a systému rýchlej reakcie, ktoré sa majú použiť v osobitných situáciách, ako sú voľby či krízy,
- preskúmanie kvality a účinnosti harmonizovaného vzoru predkladania informácií, ako aj formátov a metód zverejňovania údajov na účely monitorovania,
- optimalizácia kvality a presnosti údajov, ktoré sa majú poskytnúť na meranie ukazovateľov,

- prispievanie k posúdeniu kvality a účinnosti ukazovateľov úrovne poskytovaných služieb a ich príslušné prispôsobenie,
- vypracovanie, testovanie a prispôsobovanie štrukturálnych ukazovateľov a navrhovanie mechanizmov na ich meranie na úrovni členských štátov,
- poskytovanie odborných podnetov a aktuálnych dôkazov týkajúcich sa záväzkov kódexu, ako sú okrem iného nové formy nedôveryhodného správania.

10. ZÁVER A ĎALŠIE KROKY

V tomto usmernení sa stanovujú kľúčové prvky, ktoré sú podľa názoru Komisie potrebné na to, aby sa z kódexu stal silnejší nástroj na riešenie dezinformácií a vytváranie bezpečnejšieho a transparentnejšieho online prostredia.

Komisia vyzýva signatárov kódexu, aby sa stretli a realizovali posilnenie tohto kódexu v súlade s týmito usmerneniami. Komisia vyzýva signatárov, aby na jeseň predložili prvý návrh revidovaného kódexu s cieľom umožniť náležitú diskusiu. Vyzýva aj nových potenciálnych signatárov, aby sa pripojili ku kódexu a zúčastnili sa na jeho revízií vrátane už vytvorených aj vznikajúcich platforiem, obchodných subjektov a ďalších účastníkov v online reklamnom priestore, ako aj ďalších zainteresovaných strán, ktoré môžu prispieť zdrojmi alebo odbornými znalosťami k účinnému fungovaniu kódexu.

Bolo by užitočné prijať opatrenia v oblasti európskeho susedstva, ako je práca s občianskou spoločnosťou, spolupráca s mediálnymi odborníkmi a iniciatívy v oblasti mediálnej gramotnosti vzhľadom na to, že dezinformácie sú fenoménom, ktorý nepozná hranice a v záujme posilnenia skutočného vplyvu kódexu postupov.